חגה״ס ב

א. אין דער פרשה וואו עס ווערט אַנגעזאָגט וועגן חג הסוכות[1] שטייט צוויי מאָל „ביום הראשון״: „ביום[2] הראשון מקרא קודש כל מלאכת עבודה לא תעשו״[3], „ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר גו״[4]. זאָגט אויף דעם די גמרא[5] אַז בשכר פון די צוויי „ראשון״ — „שביתת הרגל דחג״[6] (ביום הראשון מקרא קודש[7]), און „נטילת לולב״ (ולקחתם לכם ביום הראשון) — איז מען זוכה „לבנין בית המקדש ולשמו של משיח״, וואָס ווערן אַנגערופן „ראשון״ („כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו״[8], „ראשון לציון הנה הנם״[9]).

איז מבאר אין דעם דער מהרש״א: דער יו״ט סוכות איז מטעם „כי בסוכות הושבתי את בנ״י בהוציאי אותם מארץ מצרים״[10], און דורך דער שביתה בסוכות ווערט מען זוכה זיין צו ביהמ״ק וואָס אויף אים שטייט „ויהי בשלם סוכו״[11]; און נטילת ד׳ מינים איז פאַרבונדן מיט שמחה ווי עס שטייט „ולקחתם לכם גו׳ ושמחתם גו״, דעריבער ווערט מען דורך דעם זוכה זיין צו שמחה לעתיד בביאת המשיח.

דערמיט איז ער אויך מבאר דעם דיוק הלשון „לשמו של משיח״, ווייל דער ענין השמחה בביאת המשיח איז מרומז אין שמו של משיח — „ששמו מנחם[12] שהוא ינחמנו וישמחנו כמ״ש[13] שמחנו כימות עניתנו״.

דאַרף מען פאַרשטיין — די הדגשת חז״ל ראשון: וויבאַלד אַז די שייכות פון סוכות מיט ביהמ״ק איז מצד הפסוק „ויהי בשלם סוכו״ וואָס שטייט אויפן ביהמ״ק, האָט דאָך געדאַרפט אויסקומען אַז די מצוה דורך וועלכער מ׳איז זוכה צו בנין ביהמ״ק זאָל זיין די מצוה בסוכות תשבו (און במילא — אַלע) שבעת ימים, דער ענין פון סוכה גופא, און ניט די מצוה פון „שביתת הרגל דחג״, וואָס איז אַ מצוה נוספת ב„סוכו״ (און נאָר — ברגל, ביום הראשון)?

ועד״ז אויך בנוגע צו שמו של משיח: פאַרוואָס איז די מצוה דורך וועלכער מ׳איז זוכה לשמו של משיח, שישמחנו — „ולקחתם לכם ביום הראשון״[14], וואָס איז בלויז פאַרבונדן מיט שמחה, און ניט

---

1) אמור כג.

2) שם לה.

3) ולאח״ז (שם לט) ביום הראשון שבתון. וראה הערה 7.

4) שם, מ.

5) פסחים ה, א. ביאור הגמרא ע״ד הקבלה (והשינוי לב״ר פס״ג, ח ולויק״ר סס״ל ועוד) ראה לקוטי לוי״צ (אגרות) ע׳ קג ואילך.

6) פרש״י שם.

7) ראה בפרש״י שם ד״ה אלא „ומקרא קודש דסוכות״. ילקוט בא רמז רא. ולהעיר מלקוטי לוי״צ שם (ס״ע קג) „וביום הראשון שבתון דסוכות״. וראה תוד״ה כדתנא שם. חי׳ הר״ן שם.

8) ירמ׳ יז, יב.

9) ישע׳ מא, כז.

10) אמור שם, מג. ונאמר זה כטעם על „בסוכות תשבו שבעת ימים גו״ (שם, מב).

11) תהלים עו, ג. ראה תרגום עה״פ. מדרש תהלים שם.

12) סנהדרין צח, ב. ירושלמי ברכות פ״ב ה״ד. איכ״ר פ״א נא. זח״ג קעג, רע״ב.

13) תהלים צ, טו. וראה מדרש תהלים ופרש״י שם.

14) ובב״ר (שם) ובויק״ר (שם) מפרש שלכולם זוכים בזכות „ולקחתם לכם ביום הראשון״. ולהעיר דשם נאמר ואביא לכם ראשון זה מלך המשיח ואינו מפרט „שמו של משיח״. (וראה לקוטי לוי״צ שם).

די מצוה פון שמחה (ושמחת בחגך[15]) גופא[16]?

ב. דער ביאור אין דעם:

אין מצות סוכה געפינט מען אַ (חידוש און) מעלה לגבי אַנדערע מצות בנוגע איר פעולה אויף די דברים גשמיים (דער סכך און די דפנות) מיט וועלכע עס ווערט געטאָן די מצוה:

בשעת מען טוט אַ מצוה מיט אַ דבר גשמי, פועל'ט די מצוה אַ זיכוך אין דעם דבר גשמי, ביז אַז אפילו לאחרי קיום המצוה האָבן די דברים גשמיים אַ דין פון „תשמישי מצוה"[17]. ווי לדוגמא באַ מצות ציצית, אַז כל זמן די ציצית זיינען קבוע אין טלית „אסור להשתמש בהן שום תשמיש של חול .. משום ביזוי מצוה"[18], און לכמה דעות[19] „אף לאחר שנפסקו אין לנהוג בהם מנהג בזיון".

אָבער אעפ"כ, זיינען די ציצית (אפילו וועז זיי זיינען קבועים בטלית) נאָר „תשמישי מצוה" און ניט קיין „תשמישי קדושה" (און אויב ניט מצד ביזוי מצוה, וואָלט מען געמעגט זיי נוצן פאַר אַ „תשמיש של חול").

משא"כ דורך קיום מצות ישיבה בסוכה[20], ווערט אויך אַ קדושה אין די עצי הסכך (און מדרבנן אויך אין די עצי הדפנות) — „כשם שחל שם שמים על הקדשים .. כך חל שם שמים על הסוכה"[21]. און מצד דער קדושה שבהם טאָר מען זיך מיט זיי ניט נוצן (במשך ימי החג).

[און כאָטש אַז אויך סוכה איז „תשמישי מצוה", ניט „תשמישי קדושה" — איז דאָס נאָר לאחר שעברו ימי החג וועז עברה מצותן, וואָס דעמאָלט מעג מען זיך נוצן מיט די עצי הסכך (ס'איז נאָר „נכון ליזהר שלא להשתמש בהן תשמיש בזיון"[22]) — אין די ז' ימי החג אָבער איז חל אויף זיי קדושה][23].

וואָס דער אויפטו פון קדושת סוכה אויף דעם וואָס זי איז אויך פון די „תשמישי מצוה"[24] (ווי באַ אַנדערע מצות) איז (אויך) בנוגע דער פעולה פון דער מצוה אין דעם גשמי: דער גדר פון „תשמישי מצוה" איז, אַז „משתמשין בהן לשם מצוה" (אָבער אין זיי גופא איז ניטאָ קיין קדושה)[25]; משא"כ „קדושת הסוכה" מיינט, אַז די סוכה גופא (דער סכך און די דפנות) ווערט קדוש, „כשם שחל שם שמים על הקדשים .. כך חל שם שמים על הסוכה"[26].

---

15) ראה טז, יד.

16) דגם למ"ד בירושלמי (סוכה פ"ג ה"א) דושמחתם „בשמחת לולב הכתוב מדבר" הרי השמחה בלולב דאורייתא היא כל ז' ימים ורק בבית המקדש משא"כ בשכר .. ראשון (המצוה בכל מקום ובכל זמן) הוא — „ולקחתם לכם ביום הראשון (לבד)", ובזה אין מודגש ענין השמחה (ראה ירושלמי שם, רמב"ם הל' לולב פ"ז הי"ג)•. ועוד, לפ"ז שייך יותר למצות ושמחת בחגיך שמדאורייתא הוא גם בזה"ז (שו"ע אדה"ז סי' תקכט ס"ו), ולזכות לשמו של משיח שייך יותר ע"י דבר הנהוג גם בזה"ז.

17) מגילה כו, ב.

18) שו"ע אדה"ז או"ח סכ"א ס"א משו"ע שם.

19) רמ"א ושו"ע אדה"ז שם.

•) וראה ביאור הרי"פ פערלא לספר המצות רס"ג ח"ג מילואים סי' ה.

20) שו"ע אדה"ז סי' תרלח סעיף טו"ז. וש"נ.

21) שו"ע אדה"ז שם בריש הסימן. וש"נ. ולשון הגמרא (סוכה ט, א. ביצה ל, ב) „על החגיגה".

22) שו"ע אדה"ז שם סי"ט.

23) אוה"ת סוכות ע' א'תשה. וש"נ.

24) מגילה שם.

25) לשון אדה"ז סי' כא שם.

26) וכדיוק לשון אדה"ז סי' תרלח כמ"פ (בנוגע לסכך, וכן בנוגע לדפנות הסוכה) חל עליהם קדושת סוכה. וראה אוה"ת שם (מא"ר בשם עבודת הקודש) דה"ל „קדושת הגוף", „דה"ל כמו הקדש".

ג. עד״ז געפינט מען אויך בא מצות נטילת ד׳ מינים, אז די שייכות פון די מינים גשמיים מיט דער מצוה וואס ווערט מיט זיי געטאן, איז מער בהדגשה ווי בא אנדערע מצות, ובהקדים:

די שייכות פון א דבר גשמי צו דער מצוה וואס מ׳איז מקיים מיט אים בא שטייט ניט נאר אין דעם וואס דורכן קיום המצוה (אדער אפילו דורכן בלויז באשטימען דעם גשמי פאר א מצוה[27]) ווערט אין אים א זיכוך כנ״ל, נאר אויך מצד זיין עצם מציאות (נאך פאר דעם קיום המצוה און אפילו פאר דער הזמנה למצוה). דאס גופא וואס דער דבר גשמי איז ראוי צו מאכן פון אים א מצוה (ווי לדוגמא, צמר וואס איז ראוי פאר מצות ציצית) ווייזט אז ער איז מער מזוכך און ״העכער״ פון אנדערע דברים גשמיים (אויך פון דברים המותרים) וועלכע זיינען ניט ראוי פאר א מצוה[28].

און·אין דעם באשטייט די מעלה פון די ד׳ מינים לגבי אנדערע זאכן וואס זיינען ראוי למצוה, אז דער זיכוך און עילוי פון די ד׳ מינים (וואס מאכט זיי ראוי לקיום מצוה זו) איז אין אן אופן גלוי, כדלקמן.

ד. ס׳איז מבואר אין חסידות[29], אז דער טעם וואס פאר דער מצוה ״ולקחתם לכם גו״ זיינען אויסגעקליבן גערואך דוקא די פיר מינים, איז עס דערפאר וואס אין זיי איז דא די תכונה פון אחדות: לולב איז עליו כפותין (אלע בלעטער בהתאחדות); הדס איז ״תלתא בחד קינא״; ערבות זיינען גדלים באחוה; און (מכש״כ[30]) אתרוג וואס איז דר באילנו משנה לשנה — אין אים ווערן פארייניקט די אלע פיר אוירים פון די ד׳ תקופות השנה.

און היות אז זאכן פון וועלט בכלל — זיינען בהתחלקות און פירוד, איז מוכח, אז דאס וואס די ד׳ מינים האבן אין זיך די אייגנשאפט פון אחדות נעמט זיך עס דערפון וואס אין זיי איז נרגש א חלישות אין זייער וועלט־ישקייט — וואס דאס איז פארבונדן מיט ביטול, דער ביטול צו אלקות.

וואס פון דעם איז מובן, אז כאטש אויך בא אלע מצות, איז דא א זיכוך און עילוי אין די דברים גשמיים וועלכע זיינען ראוי צו מאכן פון זיי מצות (כנ״ל ס״ג), קומט עס אבער ניט צו דעם זיכוך און עילוי פון די ד׳ מינים וואס זיינען ראוי צו מצות ולקחתם לכם — ווי־באלד אז אין זייער זיכוך און עילוי איז ניכר בגילוי דער ענין האחדות העכער פון סתם נבראים.

ה. און דאס איז איינער פון די ענינים אין וועלכע מען זעט סיי דעם צד השווה אין די צוויי מצות הנ״ל (סוכה און ד׳ מינים) און סיי דעם חילוק צווישן זיי:

דער צד השווה פון ביידע מצות באשטייט אין דעם וואס אין ביידע איז מורגש די שייכות פון דעם גשמי (דער סכך ודפנות הסוכה און די ד׳ מינים) צו די מצות מער ווי בא אנדערע מצוות;

27) ראה שערי אורה נו, א ואילך. עז, ב ובקיצורים לשם.

28) ראה המשך תער״ב ח״ב ע׳ תתפג: ״וכן ציצית בצמר דוקא, וכמו תרומה ומעשר שמה שמפרישין ומבדילין נעשה קדש והשאר חולין כו׳ דקודם הבדלה ה׳ הכל בשוה ואח״כ נבדלו כו׳. ובל׳ זה יש לפרש שההבדלה שבהם היא מצד הפרשתם למצוה, אבל מהתחלת הענין שם ״מבדילים בדברים המותרים גופא מה שראוי למצוה ומה שאינו ראוי כו׳ וכמו ד׳ מינים״ משמע שגם בציצית כו׳ ההבדלה היא בעצם המין. וכ״כ שם ע׳ תתקסא.

29) סה״מ תקס״ח ע׳ תמז ואילך. סידור רסד, ד ואילך. המשך וככה פפ״ז פצ״ג ואילך.

30) ראה וככה שם פצ״ד.

און דער חילוק צווישן זיי איז, אז די שייכות פון סכך הסוכה מיט מצות ישיבה בסוכה איז דורך דער פעולה אין דעם דבר גשמי, דורכן קיום המצוה: און די שייכות פון די ד' מינים צו מצות ולקחתם לכם איז דורך זייער מעלה (בטבעם) וואס מאכט זיי ראוי למצוה.

ו. נאר א צד השווה און א חילוק אין די צוויי מצוות הנ"ל:

סוכה איז העכער פון התחלקות. זי איז מקיף, זי נעמט ארום דעם גאנצן מענטשן (ראשו ורובו) כאחד, און נאר מער: ניט נאר איז זי העכער פון דער התחלקות דראש גוף ורגל ביי דעם זעלבן אידן, נאר זי איז העכער אויך פון דער התחלקות צווישן איין אידן מיט א צווייטן — ביז אז כל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת[31].

און אויך די ד' מינים איז ענינם אחדות: א) די אחדות פון די פרטים אין יעדן מין גופא (כנ"ל ס"ד); ב) די אחדות פון די ד' מינים צוזאמען — פון די אלע מינים צוזאמען ווערט איין מצוה.

אבער אויך אין דעם ענין האחדות איז א חילוק צווישן סוכה און ד' מינים: אין סוכה זיינען מלכתחילה ניטא קיין פרטים מחולקים; משא"כ אין ד' מינים זיינען יע דא פרטים מחולקים (די התחלקות פון פיר פארשידענע מינים און אויך די התחלקות הפרטים אין יעדן מין גופא), נאר די פרטים ווערן נתאחד.

ז. ויש לומר, אז די ביידע חילוקים צווישן סוכה און ד' מינים — (א) דער חילוק אין די שייכות פון די מצוות צו די דברים גשמיים (דלעיל ס"ה), און (ב) דער חילוק בענין האחדות שבהם — זיינען שייך זה לזה:

דער גדר פון עולם (ווי ער איז מצד עצמו) איז — התחלקות[32] און פירוד. און דאס וואס בכמה דברים שבעולם איז דא (און מ'זעט) ענין האחדות, איז עס מצד דעם וואס אין די זאכן איז מאיר די אחדות וואס קומט פון דעם בורא, פון אלקות.

פון דעם איז מובן, אז דער חילוק פון דער אחדות שבסוכה (וואס איז העכער פון התחלקות הפרטים) און די אחדות שבד' מינים (וואס איז נאר התאחדות פרטים) איז בהתאם צו דעם חילוק בהארת האלקות שבהם:

דער ענין האחדות ווי ער איז אין די ד' מינים, א התאחדות פון פרטים (ביז אז אויך נאך זייער התאחדות פאר־בלייבן זיי פרטים מחולקים), ברענגט ארויס ווי ועלט (גדר ההתחלקות) שטייט אין א ביטול צו אלקות (אחדות); משא"כ אין דער אחדות ווי זי איז אין סוכה, וואס איז מושלל, העכער פון התחלקות, ווערט ארויסגעברענגט און עס שפיגלט זיך אפ דער ענין האחדות פון אלקות וואס איז העכער פון ועלט.

ועפ"ז מובן ווי דער חילוק צווישן סוכה און ד' מינים בענין האחדות שבהם איז בהתאם צו דעם חילוק צווישן זיי בענין השייכות דדברים גשמיים לענין המצוות:

די ד' מינים, וויבאלד אז ענינם איז ווי וועלט שטייט אין א ביטול צו אלקות — דערויבער איז די הדגשה אין דעם חיבור הגשמיות מיט די מצות שבהם ווי זיי

31) סוכה כז, ב. וראה בארוכה לעיל ע' 348 ואילך.

32) להעיר מדחז"ל עה"פ מה רבו מעשיך. וראה תו"א וארא (נו, ב) ועוד.

זיינען (אָ טייל פון דער) וועלט, צו די גשמיות שבהם, ס'איז קענטיק אין זייער מציאות גשמי ווי זיי זיינען ראוי למצוה;

משא"כ סוכה, וויבאלד אז ענינה איז המשכת האחדות דאלקות — דעריבער איז די הדגשה אין דעם חיבור המצוה והגשמיות בנוגע צו דער מצוה, אז די המשכת אלקות דורך מצות סוכה איז העכער (אויך) פון התחלקות הגדרים פון רוחניות און גשמיות, און דעריבער וועט נמשך די קדושה אויך אין די גשמיות פון עצי הסכך והדפנות.

ח. אעפ"כ איז דאָ אָ מעלה[33] אין התאחדות הפרטים שבד' מינים אויף דער אחדות (שלמעלה מהתחלקות) דסוכה. וואָרום דער שרש פון התאחדות הפרטים (אז אויך פרטים זיינען בהתאחדות) נעמט זיך פון אחדות האמיתית, וואָס איז העכער פון די גדרים פון „אחדות" און „התחלקות פרטים".

די אחדות פון סוכה נעמט זיך פון אַן אָרט וואָס ריבוי איז אַן ענין הפכי פון אחדות, און דעריבער איז די אחדות אין אַן אופן וואָס איז שולל התחלקות פרטים: אָבער די אחדות ווי זי איז מצד עצמותו ית' וואָס איז אחדות הפשוטה, איז ריבוי ניט קיין סתירה צו אחדות, ואדרבה, דער ריבוי קומט[34] מצד אחדות הפשוטה[35].

[ועד"ז איז אויך בנוגע דעם ענין פון התאחדות הגשמיות מיט מצוות וואָס אין סוכה און ד' מינים, אז אין ד' מינים איז דאָ אָ מעלה אויף דער התאחדות שבסוכה: די התאחדות הגשמיות מיט מצוות אין מצות סוכה, וויבאלד אז זי ווערט אויפגעטאָן דורך קיום המצוה און ניט עס איז אין דעם טבע דבר הגשמי, כנ"ל — ברענגט עס נאָך ניט אַרויס די אמת'ע אחדות: משא"כ ד' מינים, וואָס אין זיי איז ניכר ווי גשמיות מצד עצמה איז אָ כלי צו מצוות, דורך דעם דוקא ווערט אַרויסגעבראכט די אמת'ע אחדות].

אָבער היות ווי דער ענין פון התאחדות הפרטים בחיצוניות איז בלויז וואָס די פרטים זיינען בטל[36] צו אחדות (און ניט אז די פרטים גופא זיינען אחדות), וואָס דאָס איז נידעריקער פון אחדות שלמעלה מהתחלקות, איז בכדי צו מגלה זיין די פנימיות (און שורש) פון התאחדות הפרטים, אז דאָס וואָס די פרטים זיינען בהתאחדות איז עס (בפנימיות) אז די פרטים גופא זיינען אחדות, וואָס דריקט אויס די אחדות האמיתית — דאַרף די התאחדות הפרטים קומען בהמשך צו דער אחדות שלמעלה מהתחלקות.

דורך דעם וואָס די התאחדות הפרטים קומט בהמשך צו אחדות שלמעלה מהתחלקות — דאָן ווערט נתגלה, אז דאָס וואָס אין דער התאחדות זיינען דאָ פרטים איז עס (ניט מצד דעם וואָס עס האָט נאָך ניט מאיר געווען די אחדות שלמעלה מהתחלקות, נאָר) מצד דעם וואָס די פרטים גופא זיינען אחדות, דער גילוי און אויסדרוק פון אחדות האמיתית.

---

33) וכהמעלה ב„אחד" על „יחיד" — ראה תו"א נה, ב. אמ"ב שער הק"ש פ"ח ואילך. ועוד.

34) נתבאר בתו"ח נח ד"ה ויהי כל הארץ פכ"ז ואילך. ד"ה מי מדד תרס"ב. ועוד.

35) ראה לקו"ש ח"ט ע' 157 ואילך.

36) התכונה לסבול (ולהיות גדל מ)קור נפרדת (ומנגדת) מהתכונה לסבול (ולהיות גדל מ)חום, ובאתרוג בטל זה ע"י „הרגש" האחדות וביטול טבע פירוד (וניגוד) התכונות.

וי"ל אַז דאָס איז אויך פון די טעמים וואָס די מצוה פון נטילת ד' מינים מן המובחר איז בסוכה[37]: דורך דעם וואָס די התאחדות הפרטים דנטילת ד' מינים קומט בהמשך צו דער אחדות שלמעלה מהתחלקות בסוכה, ברענגט מען אַרויס בגילוי די פנימיות און שורש פון התאחדות הפרטים, אחדות האמיתית[38].

ט. ע"פ הנ"ל אַז די אחדות דסוכה איז העכער פון דער התחלקות צווישן רוחניות און גשמיות — וואָס דערפאַר פועל'ט עס אַ קדושה אויך אין דער גשמיות הסוכה (עצי הסכך והדפנות) — וועט מען אויך פאַרשטיין דעם ביאור אין קדושת חג הסוכות:

די קדושה פון יעדער יום טוב קומט מצד די גילויים וואָס זיינען מאיר אין יענעם יו"ט. פאַדערט זיך ביאור: ווי־באַלד אַז די גילויים פון סוכות (ענני הכבוד) זיינען בחי' מקיף, טאָ ווי פועל'ן זיי (אַ פעולה פנימית) אין דעם טאָג פון סוכות (וואָס מצד עצמו איז ער אַ יום חול) אַז ער זאָל ווערן קדוש?

ויש לומר הביאור בזה: וויבאַלד די גילויים שבסוכות זיינען העכער פון דער התחלקות צווישן רוחניות און גשמיות, דעריבער פועל'ן זיי קדושה אויך אין דעם זמן דסוכות, בדוגמת ווי זיי פועל'ן קדושה אין דער גשמיות הסוכה.

און היות אַז דער זמן פון סוכות איז (בחיצוניות) גלייך צום זמן דכל השנה — ניט ווי די סוכה גשמית (סכך און דפנות) וואָס אויך בגשמיות איז זי מקיף (ובפרט נאָך אַז די עשיית הסוכה דאַרף זיין לשם מצות[39] סוכה[40]) — קומט אויס, אַז אין דעם וואָס אויך דער זמן דסוכות ווערט קדוש (בקדושת חגה"ס) קומען צום אויסדרוק די גילויים דסוכות (וואָס זיי זיינען ניט מוגבל אין גדר הרוחניות והגשמיות) נאָך מער ווי אין זייער פעולה אויף דער גשמיות הסוכה.

ואעפ"כ, ויבאַלד אַז די קדושה אין סכך און דפנות, און אפילו אין דעם זמן פון סוכות, ווערט אויפגעטאָן מצד די גילויים דסוכה (און ניט מצד עצמם), ווייזט עס אַז אויך בחי' אחדות דסוכה איז מוגדר אין גדר האחדות שלמעלה מהתחלקות. ס'איז נאָר וואָס די המשכה פון אחדות שלמעלה מהתחלקות האָט ניט קיין הגבלה און עס ווערט נמשך בכל מקום.

משא"כ די אחדות פון די ד' מינים, ויבאַלד אַז די אחדות שבהם איז (ניט נאָר דורך קיום המצוה והמשכת האור מלמעלה נאָר אויך פריער) מצד זייער אייגענעם טבע — דאָס הייסט, אַז די פרטים זיינען בהתאחדות ניט דערפאַר וואָס אין זיי ווערט נמשך ענין האחדות (שמחוץ להם), נאָר די פרטים גופא זיינען בבחי' אחדות — ברענגט דאָס אַרויס די אחדות האמיתית.

---

37) סידור אדה"ז (לפני הלל). וראה שער הכוונות דרושי חגה"ס. סידור האריז"ל (כוונת לולב ונענועיו) „והנה מצד הדין כו'" (מ"ח מס' ימי מצוה וסוכה רפ"ה). של"ה רמה, ב. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ב (ע' 124 ואילך) הביאור ע"ד הנגלה.

38) להעיר מסה"מ תקס"ח שם. סידור רסה, סע"א ואילך. לקוטי לוי"צ הערות שם ע' קה (ע"ד הקבלה).
וראה לקו"ש שם (ע' 31-130) – ע"ד העבודה.

39) ראה ירושלמי סוכה פ"א ה"ב שבסוכה ישינה (שלא לשם חג) צריך לחדש בה דבר. ובבית יוסף או"ח סתרל"ז ממשמעות התוס' והרא"ש ושאר פוסקים שהוא לעיכובא, וכ"פ בשו"ע (ואדה"ז) שם. וראה שו"ע אדה"ז שם ס"ג „אין ניכר שהוא דר בה עתה לשם מצוה".

40) ובפרט שגם העשי' דסוכה היא מצוה (ראה שו"ע אדה"ז ס' תרמ"א „שעשייתה אינה גמר המצוה"). ולהירושלמי (סוכה שם. ברכות פ"ט ה"ג) מברך גם על עשייתה „וצונו לעשות סוכה".

יו"ד. ע"פ הנ"ל וועט מען אויך פאר־שטיין די שייכות פון שביתת החג צו בנין בית המקדש (און דעם טעם וואס דאס וועלט דערגרייכט דוקא דורך שביתת החג און ניט דורך קיום מצות סוכה), און די שייכות פון נטילת ד' מינים צו שמו של משיח:

דער אויפטו פון „בנין בית המקדש" איז, אז דער גילוי ותוכן פון ביהמ"ק, „כסא כבוד מרום מראשון", וועלט נמשך און פועל'ט אויך אויף „מקום מקדשנו", וואס דער מקום איז א מקום פון וועלט, חול מצ"ע. און דערפאר וועלט עס דערגרייכט בעיקר דורך „ביום הראשון מקרא קודש", וואס אויך די ענני כבוד דלמעלה פועל'ן ניט נאר אויף די עצי (בנין) הסוכה נאר אויך אין דעם זמן, ער זאל וועלן רגל וואס איז שובת (מבטל) דעם חול (בגלוי ובשלמות — ראשון — כל מלאכת עבודה לא תעשו) דורך מקרא (רופן[41] און אריינ־רופן אין עם פון) קודש.

אעפ"כ איז אויך די פעולה אויף „מקום מקדשנו" נאר מצד דעם גילוי מלמעלה — „כסא כבוד מרום מרא־שון" — וואס וועלט נמשך אין דעם מקום[42];

משא"כ דער אויפטו פון „שמו של משיח" (מנחם — אז ער וועט ברענגען נחמה אויפן גלות) איז, אז ער וועט (ניט נאר ממשיך זיין גילויים מלמעלה, נאר ער וועט אויך) מגלה זיין די פנימיות הענין פון גלות, ווי דער גלות גופא איז תכלית (ראשון) הטוב, ווי מ'וועט זאגן[43] „אודך ה' כי אנפת בי"[44] — און דאס וועלט דערגרייכט ניט דורך מצות שמחה מצ"ע, נאר ווי דאס איז פאר־בונדן מיט נטילת ד' מינים, וואס ענינם איז אז אויך די עניני העולם מצד עצמם זיינען כלים צו דער אחדות פון אלקות.

(משיחות שמחת ביה"ש ושמח"ת (שבת בראשית התועדות ב') תשכ"ד)

---

41) ראה זהר ח"ג צד, א. סידור שער המועדים (ריז, א ואילך).

42) ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו הט"ז „מפני השכינה כו'".

43) ישעי' יב, א.

44) ראה לעיל בשיחה לשבת נחמו (ע' 67 ואילך). ושם בטופו (ע' 79 ואילך). לקו"ש חי"ח ע' 313 ואילך. ושו"נ.